ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 19. mája 2011 *

Vo veci C-376/09,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 22. septembra 2009,

Európska komisia, v zastúpení: A. Alcover San Pedro a E. Depasquale, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Maltskej republike, v zastúpení: S. Camilleri a A. Buhagiar, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J.N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Rosas, U. Lõhmus (spravodajca), A. Ó Caoimh a P. Lindh,

generálny advokát: J. Mazák,
tajomník: A. Calot Escobar,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 28. októbra 2010

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev svojou žalobou navrhuje, aby Súdny dvor rozhodol, že Maltská republika si tým, že nepristúpila k vyraďovaniu systémov požiarnej ochrany a hasiacich prístrojov obsahujúcich halóny z prevádzky pre ich nekritické používanie na palubách plavidiel, ako aj tým, že nezískala tieto halóny späť, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 4 bodu v) a článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2037/2000 o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu (Ú. v. ES L 244, s. 1; Mim. vyd. 15/005, s. 190), zmeneného a doplneného rozhodnutím Komisie 2004/232/ES z 3. marca 2004 (Ú. v. EÚ L 71, s. 28; Mim. vyd. 15/008, s. 210, ďalej len „nariadenie č. 2037/2000“).

Právny rámec

Nariadenie č. 2037/2000

2 Nariadením č. 2037/2000 sa vykonávajú medzinárodné záväzky vyplývajúce z Viedenského dohovoru o ochrane ozónovej vrstvy, prijatého 22. marca 1985, a Montrealského protokolu o látkach, ktoré porušujú ozónovú vrstvu, prijatého 16. septembra 1987, ku ktorým Európske hospodárske spoločenstvo pristúpilo rozhodnutím Rady 88/540/EHS zo 14. októbra 1988 (Ú. v. ES L 297, s. 8; Mim. vyd. 11/016, s. 206).

3 Podľa článku 1 nariadenia č. 2037/2000 sa toto nariadenie vzťahuje okrem iného aj na použitie halónov.

4 Článok 4 ods. 1 písm. c) tohto nariadenia stanovuje, že „pokiaľ odseky 4 a 5 neustanovujú inak, zakazuje sa uvedenie na trh a použitie… halónov".

5 Článok 4 ods. 4 bod v) tohto nariadenia stanovuje:

„Okrem použití vymenovaných v prílohe VII sa do 31. decembra 2003 vyradia z prevádzky systémy požiarnej ochrany [a hasiace prístroje – *neoficiálny preklad*] obsahujúce halóny a halóny sa nahradia v súlade s článkom 16."

6 Podľa článku 16 ods. 1 nariadenia č. 2037/2000:

„Kontrolované látky obsiahnuté:

…

— v protipožiarnych systémoch a hasiacich prístrojoch

sa obnovia [sa získajú späť – *neoficiálny preklad*] s cieľom znehodnotenia pomocou technológií schválených zmluvnými stranami protokolu alebo pomocou akejkoľvek inej znehodnocovacej technológie prijateľnej pre životné prostredie alebo s cieľom recyklovania alebo rekultivácie počas servisu a údržby zariadenia alebo pred demontovaním alebo vyhodením zariadenia.“

7 Článok 20 ods. 3 tohto nariadenia stanovuje, že „príslušné orgány členských štátov uskutočnia vyšetrovania, ktoré Komisia pokladá za vhodné podľa tohto nariadenia. Členské štáty taktiež urobia náhodilé kontroly dovozov kontrolovaných látok a plán a výsledky takýchto kontrol oznámia Komisii“.

8 Príloha VII daného nariadenia týkajúca sa kritického používania halónov stanovuje:

„Použitie halónu 1301:

…

— na vytvorenie inertného prostredia v obývaných priestoroch, kde sa môže vyskytnúť únik horľavých kvapalín a plynu vo vojenskom odvetví a v odvetví spracovania nafty, plynu a petrochémie a v existujúcich nákladných lodiach,

…

Použitie halónu 2402 iba na Cypre, v Českej republike, Estónsku, Maďarsku, Lotyšsku, Litve, na Malte, v Poľsku, na Slovensku a v Slovinsku:

…

— na vytvorenie inertného prostredia v obývaných priestoroch, kde sa môže vyskytnúť únik horľavých kvapalín a plynu vo vojenskom odvetví a v odvetví spracovania nafty, plynu a petrochémie a v existujúcich nákladných lodiach,

…“

9 Pokiaľ ide o časovú pôsobnosť nariadenia č. 2037/2000, Akt o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia (Ú. v. EÚ L 236, 2003, s. 33, ďalej len „akt o pristúpení") nestanovoval pre Maltskú republiku nijaké prechodné opatrenia.

10 Podľa článku 2 aktu o pristúpení:

„Odo dňa pristúpenia budú ustanovenia pôvodných zmlúv a aktov prijatých orgánmi a Európskou centrálnou bankou pred pristúpením záväzné pre nové členské štáty a budú sa uplatňovať za podmienok stanovených v týchto zmluvách a v tomto akte."

Konanie pred podaním žaloby

11 Listom zo 11. novembra 2005 Komisia pripomenula maltským orgánom, že je nevyhnutné vyradiť z prevádzky systémy požiarnej ochrany a hasiace prístroje obsahujúce halóny, ktoré nie sú určené na kritické používanie, a uviedla, že jediné povolené používanie týchto látok na palubách existujúcich nákladných lodí je podľa prílohy VII nariadenia č. 2037/2000 na vytvorenie inertného prostredia buď v ropných tankeroch, alebo v zariadeniach na automatické plnenie nákladného priestoru lode múkou a vyprázdnenie múky z tohto priestoru. Takisto vyzvala dané orgány, aby vyplnili a do

31. januára 2006 zaslali formulár o kritickom použití halónov na palubách plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou.

12 Keďže Komisia nedostala odpoveď na tento list, dospela k záveru, že maltská vláda pripúšťa nekritické použitie halónov na palubách plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou. Komisia teda predpokladala, že Maltská republika si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z ustanovení článku 4 ods. 4 bodu v) v spojení s článkom 16 a článkom 20 ods. 3 tohto nariadenia, ako aj z článku 10 ES, a listom z 15. decembra vyzvala tento členský štát, aby predložil pripomienky.

13 Maltské orgány vo svojej odpovedi zo 14. mája 2007 na výzvu uviedli, že 89 plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou je naďalej vybavených systémami požiarnej ochrany a hasiacimi prístrojmi obsahujúcimi halóny. Spochybnili však výklad, ktorý prílohe VII nariadenia č. 2037/2000 dala Komisia a ktorý tieto orgány považovali za reštriktívny, pričom tvrdili, že išlo o „kritické používanie“ v zmysle uvedenej prílohy.

14 Keďže Komisia nepovažovala túto odpoveď za presvedčivú, 17. októbra 2008 poslala danému členskému štátu odôvodnené stanovisko, ktorým ho vyzvala na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

15 Maltské orgány odpovedali listom zo 16. júla 2009, v ktorom uviedli, že plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou, ktoré naďalej používajú halóny ako hasiacu látku, je 41. Hoci Maltská republika spochybňovala výklad pojmu kritické používanie halónu uvedeného v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000, ktorý zastávala Komisia, uviedla, že nariadila všetkým majiteľom plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou a vybavených

systémami požiarnej ochrany obsahujúcimi halóny vyradiť tieto plavidlá z prevádzky do 30. júna 2010.

16 Keďže Komisia považovala túto odpoveď za neuspokojivú, rozhodla sa podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

17 Na podporu svojej žaloby Komisia najprv tvrdí, že pojem kritické používanie halónu uvedený v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000 treba vykladať reštriktívne, pretože prípady takéhoto používania predstavujú výnimky z povinnosti stanovenej v článku 4 ods. 4 bodu v) uvedeného nariadenia, ktorou je vyradiť systémy požiarnej ochrany a hasiace prístroje obsahujúce halóny z prevádzky.

18 Komisia uvádza, že v súlade so znením danej prílohy VII a najmä tretích zarážok k halónu 1301 a halónu 2402, týkajúcich sa kritického používania, jediným povoleným je kritické používanie týchto halónov na existujúcich nákladných lodiach „na vytvorenie inertného prostredia v obývaných priestoroch, kde sa môže vyskytnúť únik horľavých kvapalín a plynu“. V skutočnosti sa tieto ustanovenia týkajú len dvoch osobitných prípadov, t. j. na vytvorenie inertného prostredia buď v ropných tankeroch, alebo v zariadeniach na automatické plnenie nákladného priestoru lode múkou a vyprázdnenie múky z tohto priestoru.

19 Komisia ďalej tvrdí, že treba rozlišovať medzi systémami vytvorenia inertného prostredia a systémami hasenia, pričom systémy s halónom používané na väčšine nákladných lodí sú systémami hasenia. Tvrdí, že pojem „vytvorenie inertného prostredia" zodpovedá „preventívnemu uvoľneniu halónu vyvolané nebezpečenstvom vzniku požiaru alebo výbuchu v obývanom priestore, ktorý môže byť horľavý alebo nebezpečný, v takej koncentrácii, že v prostredí daného priestoru nemôže dôjsť k horeniu".

20 Na existujúcich nákladných lodiach teda môže byť považované za kritické v zmysle prílohy VII nariadenia č. 2037/2000 jedine použitie halónov 1301 a 2402 v systéme požiarnej ochrany, ktorého cieľom je vytvorenie inertného prostredia v obývaných priestoroch, kde sa môže vyskytnúť únik horľavých kvapalín a plynu, čiže ak sú použité v systéme, ktorého cieľom je uvoľnenie halónu pred vypuknutím požiaru či výbuchom v horľavom alebo vo výbušnom prostredí už preventívne, aby sa tomuto požiaru či výbuchu zabránilo. Preto je výklad pojmu kritické používanie, ktorý navrhuje Maltská republika, v rozpore so znením uvedenej prílohy.

21 Komisia dodáva, že samy maltské orgány počas konania pred podaním žaloby pripustili, že dotknuté plavidlá používajú halón na hasenie požiarov. V každom prípade Maltská republika nepredložila nijakú informáciu o cieli použitia halónu na uvedených plavidlách. Keďže halón sa nepoužíva bežne na nákladných lodiach na vytvorenie inertného prostredia, na tieto lode by sa nemali vzťahovať výnimky uvedené v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000 a týkajúce sa nákladných lodí.

22 Napokon Komisia na vyvrátenie tvrdenia Maltskej republiky týkajúceho sa zásady ochrany legitímnej dôvery, ktorá sa musí vzťahovať na majiteľov dotknutých plavidiel, uviedla, že táto zásada vôbec nebola v prejednávanej veci porušená, lebo nielen že táto inštitúcia nikdy neposkytla žiadne uistenie v zmysle tvrdení Maltskej republiky, ale aj vždy trvala na svojom postoji k výkladu, ktorý treba dať uvedenej prílohe, pokiaľ ide o kritické používanie halónu na nákladných lodiach. Okrem toho v súvislosti

s finančnou záťažou, ktorú musia niesť majitelia a nájomcovia týchto nákladných lodí, Komisia tvrdí, že k vyradeniu zariadení obsahujúcich halón na týchto nákladných lodiach z prevádzky malo dôjsť 1. mája 2004 a že členský štát sa nemôže odvolávať na ťažkosti s uplatnením, ktoré sa vyskytli v štádiu vykonania aktu Únie, aby mohol jednostranne nedodržiavať tieto povinnosti. V tejto súvislosti sa odvoláva na rozsudok zo 7. februára 1979, Komisia/Spojené kráľovstvo (128/78, Zb. s. 419).

23 Maltská republika najprv spochybňuje výklad pojmu kritické používanie halónu v zmysle prílohy VII nariadenia č. 2037/2000, ktorý zastáva Komisia. Tvrdí, že takéto použitie sa vzťahuje na priestory strojovní, v ktorých sa nachádzajú spaľovacie motory, kotly na mazut alebo generátory poháňané mazutom, v priestoroch čerpadiel nákladu ropného tankera a v iných podobných priestoroch plavidiel vyrobených pred 1. októbrom 1994. V danom prípade sa na použitie halónu v takých „priestoroch" na palubách dotknutých plavidiel vzťahuje pojem „kritické používanie" v zmysle uvedenej prílohy.

24 Podľa tohto členského štátu Komisia dala uvedenému pojmu výklad, ktorý je v rozpore s presným znením dotknutých ustanovení uvedenej prílohy, ktoré sú formulované široko a týkajú sa „vytvoreni[a] inertného prostredia v obývaných priestoroch, kde sa môže vyskytnúť únik horľavých kvapalín a plynu… v existujúcich nákladných lodiach", pričom nie sú nijako ďalej podmienené.

25 Okrem toho Maltská republika tvrdí, že rozlišovanie medzi pojmami hasenie a vytvorenie inertného prostredia je zo strany Komisie v rámci nariadenia č. 2037/2000 nedôvodné a neprirodzené. Proces hasenia je v podstate zahrnutý v procese vytvorenia inertného prostredia, najmä ak sa používa rovnaká látka. Hranica medzi procesom vytvorenia inertného prostredia a procesom hasenia je totiž často otázna, lebo účinkom použitia halónov 1301 a 2402 na boj proti výbuchu v určitom konkrétnom

priestore je automaticky vznik inertného prostredia vo vedľajších priestoroch proti ďalšiemu horeniu alebo výbuchu. V prípade použitia halónov je teda vytvorenie inertného prostredia prirodzeným výsledkom hasenia. Podľa Maltskej republiky sú halóny 1301 a 2402 známe v oblasti požiarnej ochrany vďaka svojej účinnosti pri hasení, ako aj pri vytvorení inertného prostredia, pričom práve pre túto ich multifunkčnú povahu sú ako látky požiarnej ochrany atraktívne a relatívne nenahraditeľné.

26 Napokon Maltská republika tvrdí, že príloha VII nariadenia č. 2037/2000 vyvolala v majiteľoch plavidiel legitímnu dôveru, ktorú môže subjektívny výklad Komisie tohto ustanovenia narušiť, najmä preto, lebo tento výklad zužuje pôsobnosť uvedeného ustanovenia a je v rozpore so znením, ako aj s duchom daného ustanovenia. Uvedený výklad je navyše v rozpore so zásadou právnej istoty.

27 V každom prípade tento členský štát tvrdí, že počet plavidiel plávajúcich pod maltskou vlajkou, ktoré sú naďalej vybavené systémami požiarnej ochrany obsahujúcimi halóny, sa znižuje. Väčšine týchto plavidiel sa blíži koniec životnosti, pričom niektoré z nich sú ropnými tankermi s jednoduchým trupom, ktoré musia byť v súlade s platnými ustanoveniami medzinárodného dohovoru o zabránení znečisťovania z lodí, podpísaného v Londýne 2. novembra 1973, zmeneného a doplneného protokolom zo 17. februára 1978 a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 417/2002 z 18. februára 2002 o urýchlenom zavedení konštrukčných požiadaviek na dvojitý alebo ekvivalentný trup pre ropné tankery s jednoduchým trupom a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 2978/94 (Ú. v. ES L 64, s. 1; Mim. vyd. 07/006, s. 64), vyradené z prevádzky do konci roka 2010. Požadovať od majiteľov týchto plavidiel, aby vyradili uvedené systémy z prevádzky, by im spôsobilo príliš ťažkú a neprimeranú záťaž.

Posúdenie Súdnym dvorom

28 Na úvod je potrebné uviesť, že článok 4 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 2037/2000 stanovuje, že ak odseky 4 a 5 daného článku nestanovujú inak, uvedenie halónov na trh a ich použitie sa zakazuje.

29 Článok 4 ods. 4 bod v) stanovuje povinnosť vyradiť systémy požiarnej ochrany a hasiace prístroje obsahujúce halóny z prevádzky do 31. decembra 2003, okrem používania uvedeného v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000. Keďže v akte o pristúpení nie je uvedené nijaké ustanovenie, ktoré by to vylučovalo, táto povinnosť nadobudla pre Maltskú republiku účinnosť v súlade s článkom 2 daného aktu v momente jej pristúpenia k Európskej únii 1. mája 2004.

30 Z uvedených ustanovení v ich vzájomnej súvislosti vyplýva, že od pristúpenia k Európskej únii môžu plavidlá plávajúce pod maltskou vlajkou používať dané hasiace systémy, iba ak možno takéto použitie považovať za kritické použitie v zmysle uvedenej prílohy.

31 Dotknutý členský štát nespochybňuje, že niektoré plavidlá plávajúce pod maltskou vlajkou majú hasiace systémy používajúce halón. Tvrdí však, že na dané používanie sa vzťahuje pojem kritické použitie, pričom spochybňuje reštriktívny výklad, ktorý tomuto pojmu dala Komisia.

32 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou v rámci konania o nesplnení povinnosti prináleží Komisii preukázať existenciu údajného nesplnenia povinnosti a predložiť Súdnemu dvoru dôkazy nevyhnutné na preverenie existencie tohto nesplnenia Súdnym dvorom bez toho, aby sa Komisia mohla odvolať

na akúkoľvek domnienku (pozri najmä rozsudky z 12. mája 2005, Komisia/Belgicko, C-287/03, Zb. s. I-3761, bod 27, a z 10. júna 2010, Komisia/Portugalsko, C-37/09, bod 28).

33 Pritom treba uviesť, že výklad tretích zarážok týkajúcich sa kritického použitia halónu 1301 a halónu 2402 uvedených v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000, ktorý navrhla Komisia, sa zakladá na dvoch tvrdeniach. Po prvé systémy s halónom používané na väčšine nákladných lodí sú systémami hasenia, a nie systémami vytvorenia inertného prostredia. Po druhé uvedené ustanovenia sa vzťahujú iba na dva osobitné prípady použitia systémov s halónom na vytvorenie inertného prostredia, t. j. buď na ropných tankeroch, alebo v zariadeniach na automatické plnenie nákladného priestoru lode múkou a vyprázdnenie múky z tohto priestoru.

34 Tento výklad však nevyplýva ani z ustanovení danej prílohy, ani z iného ustanovenia nariadenia č. 2037/2000. Navyše v odôvodneniach daného nariadenia nie je uvedený nijaký odkaz na tieto dva prípady uvedené Komisiou.

35 Naopak, tretie zarážky týkajúce sa kritického použitia halónu 1301 a halónu 2402 uvedené v prílohe VII nariadenia č. 2037/2000 sú formulované široko a týkajú sa ich použitia „vo vojenskom odvetví a v odvetví spracovania nafty, plynu a petrochémie a v existujúcich nákladných lodiach“.

36 Okrem toho pojem „vytvorenie inertného prostredia v obývaných priestoroch“ uvedený v daných ustanoveniach naznačuje, že predmetné použitie týchto halónov sa predpokladá v priestoroch obývaných osobami, čo môže zahŕňať aj iné druhy plavidiel alebo ich častí, ako sú tie, ktoré uvádza Komisia.

37 Takže aj keby použitie halónu na plavidlách, ako tvrdí Komisia, bolo v praxi obmedzené iba na dva prípady, ktoré uviedla, na základe znenia nariadenia č. 2037/2000 nie je možné dospieť k záveru, že by normotvorca Únie mal záujem obmedziť použitie halónu na plavidlách na tieto dva prípady.

38 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepreukázala nesplnenie povinnosti vytýkané Maltskej republike.

39 Preto treba žalobu Komisie zamietnuť.

O trovách

40 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Maltská republika navrhla zaviazať Komisiu na náhradu trov konania a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Európska komisia je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy